

Virus, imenovan zimske olimpijske igre

Več krajev v Alpah se poteguje za organizacijo zimskih olimpijskih iger, med njimi tudi švicarski kanton Graubünden in avstrijsko mesto Innsbruck, ki se sklicujeta na Agenda 2020. Ta sicer veliko obljudbla, a malo daje.

Tri leta po zadnjem neuspehu na volitvah se v Švici gospodarska združenja in kanton Graubünden pripravljajo na novo olimpijsko kandidaturo. Volivci naj bi o njej odločali februarja 2017. V tekmo za organizacijo zimskih olimpijskih iger sta vstopila tudi kantona Waadt in Valais, tu pa sta še dve pobudi, ki si prizadevata, da bi zimski olimpijski spektakel potekal po celotnem območju države. Olimpijska vročica pa ne razsaja le v Švici – v Innsbrucku ravnokar izvajajo študijo izvedljivosti, s katero želijo preveriti možnosti za skupno kandidaturo regij Tirolska, Južna Tirolska in Trentino.

Mlačno vzdušje med prebivalci

Naj si gospodarske in turistične organizacije še tako zelo želijo olimpijskega blišča in obetavnih prihodkov iz turizma, pa je odnos prebivalcev do iger problematičen. Kandidature Graubündna, Münchena, Krakava, Barcelone in Stockholma so propadle, ker so prebivalci igrar nasprotovali. Pomislike so imeli zlasti zaradi visokih stroškov in neupoštevanja načel trajnostnega razvoja pri gradnji novih športnih objektov.

Visoki stroški, velika tveganja

Pobudniki akcije Graubünden 2026 si od iger obetajo predvsem višje prihodke v opustošenem turističnem sektorju. Zlasti zimski turizem preživila težke čase zaradi podnebnih sprememb, vedno manjšega števila smučarjev in močnega švicarskega franka. A preteklost je pokazala, da olimpijske igre praviloma povzročijo več stroškov, kot pa ustvarijo dobička. Primer: proračun zimskih olimpijskih iger je bil od Innsbrucka dalje (l. 1964) prekoračen za povprečno 137 odstotkov. Tudi znanstvene študije niso našle nobenih dolgotrajnih pozitivnih učinkov, ki bi jih olimpijske igre imele na nacionalna gospodarstva v Lillehammerju, Calgaryju in Albertvillu. Nasprotno, za državo gostiteljico pomenijo veliko finančno tveganje in zavezujejo k zavezujočim pogodbam z Mednarodnim olimpijskim komitejem (IOC), kot ugotavlja CIPRA v svojem spletnem dosjeju, ki obravnava tudi izkušnje z zimskimi olimpijskimi igrami v Alpah.

Agenda 2020 kot pretveza

Zaradi vedno manjšega števila kandidatur – za zimske olimpijske igre 2022 sta nazadnje ostali le še kandidaturi Kazahstana in Pekinga – je bila leta 2014 sprejeta reforma IOC oz. dokument Olimpijska agenda 2020, ki naj bi načetemu ugledu olimpijskega komiteja vnovič vrnila sijaj. Novost v 40 sprejetih priporočilih je predvsem pogosta raba besede »trajnostni«, v celoti pa manjkajo temeljne spremembe glede gospodarske, ekološke in socialne trajnostnosti. Barbara Wüller, namestnica direktorice CIPRE International, pri tem poudarja: »Šele ko bo IOC temeljito predelal svoje pravilnike in strukture, zagotovil demokratične temeljne vrednote v državah, ki organizirajo igre, in upošteval načela trajnostnega razvoja pri načrtovanju in izvajanju zimskih olimpijskih iger, se bomo lahko v Alpah začeli pogovarjati o novi podobi iger.«

Viri in več informacij:

www.nolympia.de/2014/11/40-empfehlungen-wie-das-ioc-seinen-geschaefsumfeld-erweitern-will (de), www.nolympia.de/grunde-gegen-olympia-2018-vertrage-des-ioc/ (de), www.olympia-nein.ch/go/aktuelles/meldungen/spgr.php (de), www.olympia-nein.ch/go/argumente/wunsch-oder-wirklichkeit.php (de), www.nzz.ch/schweiz/olympische-winterspiele-2026-noch-vier-projekte-im-rennen-ld.115605 (de), www.cipra.org/sl/dosjeji/zimske-olimpische-igre?set_language=sl

Stališče: Prilagajanje podnebnim spremembam je neizogibno

Wolfgang Pfefferkorn (c) CIPRA International

Kljub napredku, ki je bil dosežem v mednarodni podnebni politiki, je dvig temperature neizogiven. Wolfgang Pfefferkorn, vodja projekta Podnebje in energija pri CIPRI International, je prepričan, da takojšnje prilagajanje pomeni nižje stroške pozneje. Alpske regije so pri tem lahko zgled.

Od 7. do 18. novembra 2016 se je mednarodna skupnost na mednarodni Konferenci o podnebnih spremembah (COP22) v Marakešu v Maroku pogajala o izvajanju Pariškega sporazuma. Končni rezultat je bil spodbuden, a tudi če bomo uspeli omejiti nadaljnje globalno segrevanje, so podnebne spremembe neizbežne. Prilagajanju novim podnebnim razmeram se zato ne bomo mogli izogniti.

Podnebne razmere se bodo spremenile tudi v Alpah. Temperature se še naprej dvigujejo, količine snega so vedno manjše, meja sneženja se pomika navzgor, v južnih Alpah bo poleti na razpolago manj vode. Mesta, občine in regije, kmetje, lastniki gozdov in turistična podjetja, če naštejemo le nekatere, se na take razmere morajo odzvati. Prej bodo začeli ukrepati, boljši in ugodnejši bodo rezultati, kajti vse, kar pri prilagajjanju opustimo danes, nas bo jutri drago stalo.

Številne alpske regije se tega že zavedajo in ena od njih je Surselva v švicarskem kantonu Graubünden. Odgovorni iz različnih sektorjev so v participativnem procesu poskušali odgovoriti na vprašanje, kako biti uspešen v spremenjenih podnebnih razmerah. Odgovor ponuja zbirka orodij, ki so jo razvili prav z namenom prilagajanja posledicam podnebnih sprememb, obenem pa jim bo pomagala krizne razmere obrniti tudi sebi v prid: prilagajanje je namreč lahko tudi pomembna gonilna sila za inovativnost na regionalni ravni.

Potem ko so skoraj vse alpske države že izdelale svoje prilagoditvene strategije, so zdaj začele uvajati izvedbene programe na regionalni in lokalni ravni in se s tem lotile reševanja problema v praksi – podnebne spremembe so namreč skrb vseh nas. Primer za to sta uspešen pilotni program švicarskega Zveznega urada za okolje ali pravkar prenovljeni program prilagajanja podnebnim spremembam v vzorčnih regijah (KLAR) v Avstriji.

Nečesa pa nikakor ne smemo pozabiti – ob vseh dobronamernih ukrepih za prilagajanje ne moremo in ne smemo zanemariti prizadevanj za varstvo podnebja, tj. zmanjšanja emisij toplogrednih plinov!

Viri in več informacij:

www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/cca-toolbox?set_language=sl, www.cipra.org/sl/stalisca/varstvo-podnebja-zdaj, www.bafu.admin.ch/klima/13877/14401/14913/index.html (de), www.umweltfoerderung.at/betriebe/klimawandelanpassungsmodellregionen-klar.html(de)

Občine in mladi – skupaj močnejši

Zaključno poročilo projekta YouTurn (v kratkem bo objavljeno tudi na spletu) © CIPRA International

Srečanje udeležencev ob zaključku projekta YouTurn je bilo tudi priložnost, da mladi predstavijo svoje pobude, ki so jih uresničili v času projekta. Te so segale od ureditve doživljajske poti do raziskovanja tekočih voda.

V avstrijskem naravnem parku Nagelfluhkette so tako mladi pripravili enodnevni pouk za osnovnošolce in z njimi raziskovali življenje v tamkajšnjem vodotoku. Druga skupina mladih je v francoskem kraju Argentière-la-Bessée sama uredila doživljajsko pot, ki vodi od mesta do vhoda v znamenit rudnik srebra. Te in številne druge pobude so rezultat vsealpskega mladinskega projekta YouTurn, ki je potekal pod vodstvom CIPRE International. Okoli 30 mladih, starih od 14 do 17 let, je skupaj z mentorji sodelovalo v široki kulturni izmenjavi na zaključnem srečanju v Chambéryju v Franciji, na katerem so iskali načine, kako še izboljšati vključevanje mladih v procese odločanja v domačih občinah.

Župan občine Chambéry, Michel Dantin, je pohvalil prizadevanja mladih in poudaril: »S sodelovanjem pri projektu se mladi ljudje seznanjate z izzivi, pred katerimi smo se znašli v Alpah in Evropi, pa tudi s kulturno raznovrstnostjo.« Da je bilo sodelovanje uspešno, so potrdili tudi mladi udeleženci. Cenijo predvsem medsebojno spodbujanje, da bi na lokalni ravni delovali še bolj zavzeto. Šestnajstletni Simon Lässer iz regije Nagelfluhkette je srečanje sklenil z besedami: »Skupaj smo močnejši!«

CIPRA International s projektom YouTurn podpira aktivno vključevanje mladih v odločevalske procese na lokalni ravni, spodbuja prenos znanja in krepi sodelovanje med mladimi in politiko. Projekt je finančno podprt program EU Erasmus+.

Viri in nadaljnje informacije:

www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/youturn

Z novim financiranjem se projektom odpirajo ugodne možnosti

Projekt PlurAlps in iskanju rešitev za demografske izzive, kot sta staranje in odseljevanje prebivalstva. © kallejipp photocase.de

CIPRI International so bila pred kratkim oblikovana finančna sredstva za izvajanje projektov na področju migracij, participacije mladih, prometa in prostorskega načrtovanja. V nadaljevanju kratek pregled.

Odbor Programa EU za območje Alp, ki je najpomembnejši mednarodni program za zagotavljanje finančne podpore Alpam, je pred kratkim od 113 predloženih predlogov odobril 23 projektov, med njimi tudi projekte PlurAlps, GaYAI AlpInnoCT, pri katerih sodeluje tudi CIPRA International. Ta izvaja tudi lasten projekt WorthWild.

Kot so pestra njihova imena, so pestre tudi teme, s katerimi se bodo projekti ukvarjali. PlurAlps bo tako pokazal možnosti, ki jih lahko za območje Alp ponudijo migracije, kulturna pestrost in pluralizem. CIPRA International je pri projektu odgovorna za komunikacijo, sodelovala pa bo tudi v procesu prenosa rezultatov na nosilce političnih odločitev. Poleg tega CIPRA razvija pilotni projekt, pri katerem sta med seboj povezani področje migracij in področje ekološkega razvoja.

Alpine Innovation for Combined Transport (AlpInnoCT) bo poskušal zmanjšati negativne učinke tovornega prometa po čezalpskih cestah, kot so npr. emisije onesnaževal in hrup. CIPRA International bo sodelovala tudi v projektu Governance and Youth in the Alps (GaYA), katerega cilj bo povečati kompetence javnih institucij pri vključevanju mladih v odločevalske procese. Med drugim bo v okviru projekta oblikovana zbirka orodij s praktičnimi metodami in instrumenti participacije.

Projekt WorthWild bo posvečen manj dostopnim območjem v Alpah. Ta so še posebno dragocena za biotsko raznovrstnost in uravnavanje podnebja, zavarovati pa jih bo mogoče npr. z ustreznimi prostorskoplanskimi instrumenti. Projekt vodi CIPRA International, ki bo razvila nove poti posredovanja in ozaveščanja ter jih preskusila v praksi. Izvajanje projekta WorthWild bo deloma financirala Fundacija Paula Schillerja.

Viri in več informacij:

www.alpine-space.eu/news-details/748 (en), www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti

Hud boj z lubadarjem

Del smrekovega gozda po napadu podlubnikov. ©TCM1003/flickr

Po daljšem obdobju doživljajo slovenski gozdovi največjo namnožitev podlubnikov. Strokovnjaki govorijo o visoki ekološki in finančni škodi, ki je prizadela več kot polovico gozdnih sestojev v celotni državi.

Pravzaprav gre za preplet različnih dejavnikov, ki so povzročili tako izredno namnožitev podlubnikov v slovenskih gozdovih – v letu 2014 je namreč neobičajno obsežen žledolom poškodoval večje količine drevja. Večina vrst podlubnikov se najraje naseljuje v poškodovana ali odmrla drevesa, še zlasti pa so v takih razmerah ogroženi monokulturni smrekovi sestoji. Gozd postaja vse manj odporen na napade hrošča. Les, ki ga naseli hrošč, je treba iz gozda odstraniti hitro in pred razmnožitvijo naslednje generacije podlubnikov. A zaradi časovne stiske in pomanjkanja delovne sile sanacija poškodovanih gozdov v Sloveniji v preteklih dveh letih ni bila izpeljana v zadostni meri. Prav tako bo treba tudi letos, za razliko od običajnih let, posekatiti pet- do šestkrat več napadenih dreves. Kljub temu pa pojava podlubnika ni mogoče zajeziti. Nedostopna območja zdaj v Sloveniji kartirajo s pomočjo brezpilotnih letalnikov, a je to še vedno časovno potratno in delovno izredno intenzivno delo, sploh če upoštevamo dejstvo, da pokriva gozd polovico slovenskega ozemlja.

K razmnoževanju podlubnikov je veliko prispevalo tudi segrevanje ozračja. Po novem se podlubniki selijo v lege na okoli 1000 in več m. n. v., se pogosteje razmnožujejo, zaradi milijih temperatur v zimskem času imajo boljše možnosti za preživetje, kar pomeni, da nova drevesa pogosto napadejo že zgodaj spomlad. Po izrednih vremenskih razmerah, kot so viharji ali sušna obdobja, je tako velika verjetnost, da bo prišlo do prenamnožitve podlubnikov.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdove in prehrano ter Gozdni inštitut sta imenovala skupine strokovnjakov, ki se bodo lotili reševanja katastrofalnih razmer – prvi korak je zagotovo prilagoditev zakonodaje, ki bo med drugim omogočila skrajšanje postopkov za izdajo odločb o sanitarni sečnji.

Viri in več informacij:

Prireditve

Konferenca: Vključevanje dobrih praks trajnostne mobilnosti v naše okolje, 08.12.2016, Ljubljana /Sl. [Več...](#)

Vizija: Center za razvoj sonaravnega, trajnostnega in mnogonamenskega gospodarjenja z gozdovi, 09.12.2016, Radlje ob Dravi. [Več...](#)

Seminar Trajnostna mobilnost v osnovnih šolah, 10.12.2016, Ljubljana /Sl. [Več...](#)

Nočni pohod z baklami k slapu Rinka, 17.12.2016, Solčava /Sl. [Več...](#)

Solsticijev pohod v Potočko zijavko, 24.12.2016, Potočka /Sl. [Več...](#)